

Middle Up Down

Er wordt veel geschreven over de opkomst van de bottom-up beweging en het verval van de top-down benadering en het masterplan. Er wordt daarbij vaak gesuggereerd dat top-down en bottom-up twee verschillende strategieën zijn die los van elkaar kunnen bestaan. De laatste tijd zien we echter een interessante ontwikkeling waarbij juist de samenwerking wordt opgezocht tussen overheid, ondernemers, culturele instellingen en betrokken inwoners en professionals. Enerzijds zoeken overheden naar nieuwe spelers binnen de ontwikkeling van de stad en anderzijds initiëren individuen en collectieven nieuwe ontwikkelingen en zoeken daarbij de samenwerking met overheden en instellingen. Daarbij is er een spilfunctie weggelegd voor professionals die niet zozeer zijn te duiden als top-down of bottom-up. Zij nemen zelf positief in 'het midden' en werken vanuit lokale betrokkenheid en lange termijnbelang. Deze professionals hebben goede ingangen bij overheden en financiers, maar zijn ook onderdeel van een hecht lokaal netwerk met bewoners, ondernemers en creatieve denkers. Vanuit deze positie krijgen ze veel voor elkaar; de beweging ontstaat vanuit het midden. Wij noemen dit Middle Up Down (MUD).

DTO College 2015

Departement Tijdelijke Ordening heeft inmiddels aardig wat ervaring opgedaan in deze specifieke vorm van ruimtelijke ontwikkeling. Daarom organiseerde DTO in 2015 een lesprogramma voor de 'ruimtelijke professional' en anderen die op eenzelfde wijze opereren of dat in de toekomst willen doen.

Hiervoor werden zes plekken geselecteerd die niet volgens een blauwdruk zijn ontwikkeld maar elk op hun eigen manier organisch zijn gegroeid. Deze projecten werden samen met de deelnemers -ambtenaren, ruimtelijke professionals en geïnteresseerde burgers- nauwkeurig onderzocht. Wie zijn de initiatiefnemers, wie beheert, investeert en jaagt aan? Hoe ziet het proces er uit, welke belangen spelen mee? Welke partijen zijn aangesloten en wat is de rol van de overheid en de gebieds -of gebouweigenaar? Wat is succesvol en wat minder geslaagd? Wat is de horizon en het doel? Zo worden alle ruimtelijke, maatschappelijke en economische aspecten van het project ontrafeld en in beeld gebracht.

Hierbij is nadrukkelijk gekozen voor een benadering die past bij Middle Up Down: geen voorgekauwde colleges met eenrichtingsverkeer van info naar de deelnemers maar tezamen worden de processen ter plekke en in gesprek met de betrokkenen uitgediept. De kracht van het college zit in de persoonlijke benadering van de projecten en in de mogelijkheid door onderling vergelijk zelf op zoek te gaan naar overeenkomsten en verschillen.

De 6 gebieden

Bartokpark, Arnhem

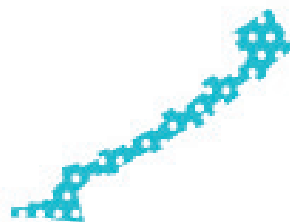
Honigcomplex, Nijmegen

Coehoorn Centraal, Arnhem

Buitenplaats Koningsweg, Arnhem

Modekwartier Klarendal, Arnhem

Havenkwartier, Deventer

Methodiek

Excursie. Elk gebied werd met de deelnemers bezocht waarbij door hoofdrolspelers uit de gebiedsontwikkeling een inleiding en een rondleiding werden verzorgd. Tijdens deze excursie was er gelegenheid tot het stellen van vragen.

Analysedagen. Later werden twee dagen voorzien waarbij gezamenlijk de gebieden werden geanalyseerd en er gelegenheid was om, met de kennis van de excursie en de door DTO aangeleverde info, opnieuw twee stakeholders per gebied te bevragen.

De info die DTO aanleverde bestond uit:

Data. Absolute data zoals ligging, oppervlakte, initiatiefnemers en looptijd.

Interviews. Voor elk gebied werden enkele hoofdrolspelers geïnterviewd. Meestal de initiatiefnemer(s), de eigenaar, een betrokken ambtenaar van de gemeente, een ondernemer en een bewoner. Per gebied vindt u een PDF met deze interviews bij de projecten.

< *Organogram.* Hoofdrolspelers en hun onderlinge verbanden

Ontstaansgeschiedenis. De wordingsgeschiedenis van de plek werd stap voor stap beschreven en aangevuld met nuttige links. Ook hiervan vindt u een PDF bij de projecten.

Tijdslijn. De belangrijke momenten werden ook nog eens weergegeven op een tijdslijn.

< *Radarcharts.* Om belangrijke relevante gegevens inzichtelijk en vergelijkbaar te maken zijn radarcharts gemaakt met als waarden op de assen:

- top-down / bottom-up
- zakelijk-commercieel / cultureel-maatschappelijk
- formeel / informeel
- lange termijn / korte termijn
- aantal partners
- investeringsbudget

Aan de geïnterviewde werd gevraagd een score te geven van nul tot vijf voor de bovenste vier waarden. Het aantal partners en de hoogte van het investeringsbudget is per project een constante. Hieruit volgt dan per persoon een chart welke individuele vergelijkingen toelaat, maar waarvan per project ook een gemiddelde radarchart werd gemaakt. Zo kunnen ook de verschillende gebieden met elkaar vergeleken worden. Ook geeft de radarchart inzicht in mate waarop een ontwikkeling klassiek is ingezet of het MUD van aard is.

noot voor 'investeringsbudget':

de projecten zijn relatief ten opzichte van mekaar weergegeven op een schaal van 0 tot 5. De ons gekende budgetten en ingeschatte effecten zijn tegenover mekaar afgezet om tot een rangorde te komen.

Deelnemers

Robin Atema (zelfstandig ondernemer)

Anneke Belksma (gemeente Arnhem)

Leo Berrevoets (gemeente Arnhem)

Inge Dorssers (Common Ground Antwerpen)

Karolien van Dyck (Common Ground Antwerpen)

Rosalie Habets (zelfstandig procesdeskundige)

Suzanne ter Harmsel (De Kabath leegstandsbeheer)

Karen Hoorn (gemeente Rheden)

Anne van Kuijk (provincie Noord Brabant)

Valentijn Muit (provincie Gelderland)

Nanja Oliemans (gemeente Arnhem)

Syl Snelder (gemeente Nijmegen)

Ytsje Tilma (zelfstandig stedenbouwkundige)

Sander Veltmaat (provincie Gelderland)

Peter Groot (DTO)

Christiaan Holland (DTO)

Steve Swiggers (DTO)

Edwin Verdurmen (DTO)